

Lesarabrøv**Statsminister, Poul Nyrup Rasmussen, MF**
p.t. Tórshavn

Først velkommen til Færøerne. Vi håber, opholdet arbejdsomt og personligt lykkes godt og medfører gunstige resultater for vort land. Også en tak for den danske regerings velvilje i forsøg at afhjælpe krisen.

Med ministeransvarlighed for Færøerne og ledelsen af den danske regering er det vigtigt, at De får personligt indtryk af de voldsomt negative konsekvenser, regeringens indgreb i færøsk politik og økonomi har fået.

Formelt er det rigtigt, at der forhandles med landsstyret, og i orden, at interesseorganisationer og det færøske Socialdemokrati får lejlighed at orientere Dem. Men Deres forståelse af Færøernes situation bliver mangelfuld, og de demokratiske og parlamentariske regler følges ikke uden en dialog også mellem regeringen og lagtingsoppositionen.

Vi beklager, at Det færøske Folkeparti (Folketokken) ikke får lejlighed at møde Statsministeren og fremføre

vores forslag til redning af Færøernes samfundsøkonomi. Som en nødløsning overbringer vi derfor skriftlig vore synspunkter.

Folketokken har i flere perioder haft politisk ansvar som koalitionspartner i landsstyret, f.eks. den 6. okt. '92 og 1. febr. '93.

I april '93 blev vi tvunget ud af landsstyret, især fordi vi ikke kunne godtage, at man monopoliserede fiskeindustrien gennem Finansieringsfonden af 1992.

Folketokken blev sat uden for den beslutningsproces, der siden – imod vores forslag om forbedringer og trods vores advarsler mod den førte politik – med regeringens medvirken har lemlæstet en stor del af Færøernes økonomi.

FORSLAG:**Den nuværende krise:**

Færøske politikere er uenige om, hvordan vi kommer ud af krisen, der har medført stor arbejdsløshed, finanslovunderskud, stor offentlig gæld, sky-

højt skattetryk, store problemer med familieøkonomien, dårlige, for ikke at sige ingen, muligheder for at finansiere erhvervslivet, fejlslagen fiskeripolitik især i 1994, og – som følge af dette – den katastrofale fraflytning.

Hovedpunkterne i Folketokkens genopretningsprogram er følgende:

1. Omkostningsniveauet:

En forbedring af det færøske erhvervslivs konkurrenceevne er livsnødvendig. Dette opnås kun ved en drastisk sænkning af omkostningsniveauet. Nøglen hertil ligger i indførelse af et bruttoskattesystem med:

1. et højt bundfradrag,
2. en reduktion af skattetrykket helt ned på ideelt 20–30%,
3. en sænkning af marginalskatten til ca. 30–40%.

Derved kan man gennemføre en stigning i reallonnen (efter skat), selvom den nominelle (brutto) løn justeres ned i forhold til den endnu større sænkning i skattetrykket.

En slik skattereform gør, at

det for lønmodtagerne vil betale sig at arbejde længere og tjene mere.

En sådan omkostningsreduktion forbedrer erhvervenes konkurrenceevne og lønsomhed, samt animerer til oprettelse af flere arbejdspladser i primær, sekundær og tertiærsektoren.

Denne sænkning i omkostningsniveauet vil give befolkningen bedre privatøkonomi, bedre muligheder for tilbagebetaling af lån, samt i et vist omfang større forbrugsmuligheder. Nye arbejdspladser og større rådighedsbeløb vil også fremme et økonomisk opsving.

Rentebeskatningen bør lempes, så det igen betaler sig at spare op.

Værende Moms-sats på 25% er for høj. Den må reduceres generelt og/eller differentieres, så lønninger i håndværk, service og produktion fritages. (Det første provenutab erstattes dog hurtigt af mindre sort arbejde og nye skatteindtægter fra større økonomisk aktivitet).

Arbejdsløshedsundersøttelsen vil også blive mindre, og bidraget derved nedsættes.

2. Landskassens og finansloven:

Landskassens skatteindtægter vil som følge af det ovenstående falde betydeligt i første omgang. (Men meget hurtigt vil den voksende beskæftigelse og bredere skattegrundlag forøge det offentlige provenu).

Men landskassens lønudgifter falder også. Denne udgiftsreduktion vil blive næsten lige meget som den af skattesænkningen forårsagede indtægt – uden afskedigelser.

En anden måde at nedbringe landskassens udgifter er en kapitalisering af fremtidige bloktilskud og modregning heri af landskassens gæld. Derved bortfalder renteudgifterne. (Mere om dette senere).

3. Ændring i erhvervsstrukturen:

Den færøske erhvervsstruktur, incl. finansieringssektoren, er forkvælet de sidste to år. Med tiltagene i punkt 1 kan strukturen ændres efter markedsøkonomiske vilkår og deraf følgende effektiviseringer. Forudsætningen er et lavt skattetryk for aktieselskaber og ingen nye afgifter for erhvervslivet.

4. Sanering for parcelhusejere:

Grundet den store private økonomi og 80-ernes høje byggepriser på parcelhusgælden delvis saneres.

Kapital til disse saneringer kan delvis skaffes ved aktivisering af bankens pålagte hensættelser (og måske delvis fra

en afgift på arbejdsgiverens lønudgifter som en lille procent-sats af nedsatte lønninger).

En gældsaning af boligmassen ville frigøre den store kapital, som landskassen måtte låne til banksektoren, og som nu står bunden som en dødvægt i danske obligationer. Med denne gældsaning ville banken kunne arbejde mere konstruktivt.

5. Kommunernes økonomi:

En kommunalreform er nødvendig, der på ny definerer fordelingen af opgaver mellem land og kommuner. En aftaleordning mellem kommunerne og deres lånekreditører ville sætte kommunerne i stand til at klare sine forpligtelser.

6. Afskaffelse af fiskekvotesystemet:

Den nuværende kvotaordning må erstattes af et årligt, praktisk og videnskabeligt grundet TAC, der sikrer fangstfordelingen mellem bådtyper og fangstmetoder. Beværingsforanstaltninger bør være teknisk reguleret og aftales mellem fiskere og havbiologer. Danske embedsmænd har ikke forudsætninger for at blande sig i færøsk fiskeri, der politisk bør være lagtingets og landsstyrets ansvar.

7. Afvikling af Finansieringsfonden af 1992:

Finansieringsfonden af 1992 blev af Folketokken oprindeligt opfattet som et midlertidigt udvalgt til at administrere det 500 mio. kr. store banklån til redning af Sjóvinnubankin den 6. okt. 1992. Fonden er efterhånden kommet til at virke som en økonomisk besættelsesmagt af Færøerne. Dens danske flertal gennemtrumfede sammenlægning af hele fiskeindustrien under Pf. Føroya Fiskavirking til stor ulykke for vort hovederhverv samt fusionen af vort bankvæsen til en ubrugelig og skadelig monopolbank.

Det er nødvendigt straks at erstatte Finansieringsfondens danske medlemmer med færinger, der er praktisk sagkyndige i økonomi og i fremstilling af fiskevarer.

Pf. Føroya Fiskavirking må afvikles. Bankvæsenet må liberaliseres og underlægges konkurrence. Finansieringsfonden må afskaffes hurtigst muligt.

8. Bedre adgang til EU-markedet:

Danmark må udrette det nødvendige for at sikre færøske fiskeprodukter uhindret adgang til EU-markedet, uden at dette beskærer Færøernes fulde bestemmelsesret over vort fiskeripolitik og udvindingssret til mulige olieforekomster.

9. Låneforhold mellem landskassen og statskassen:

Dette spørgsmål er det mest afgørende mellem de færøske og danske myndigheder.

Landskassens lånegæld, mest til statskassen, på ialt 6 mia. kr. skal ifølge værende betingelser forrentes og afbetales.

Her bør det understreges, at landskassens lån på knap 3 mia. kr. til at redde banksystemet bør overtages af Staten,

eftersom banksektoren og -lovgivningen er et dansk ansvarsområde, og fordi regeringen og Finanstilsynet medvirker til, at Den Danske Bank fik lov til at tørre sine låneforpligtelser af på landskassen og den færøske skatteborger.

Til gengæld er statskassen forpligtet til bloktilskudet på godt 800 mio. kr. årligt til Færøerne. Denne ordning gælder mange år frem.

Folketokken foreslår, at bloktilskudet kapitaliseres til nutidsværdi og udbetales til landskassen. En løsning på både et færøsk og dansk problem vil derfor være, at den færøske gæld modregnes i den danske blokforpligtelse, og at netto-betøbet udbetales.

Værdien af bloktilskudet bør der forhandles om, men i forskellige rapporter har denne værdi været anslået til ca. 13 mia. kr. over en periode på ca. 10 år. Netto-betøbet vil således være 10 mia. kr. (betinget af statens overtagelse af landsskasselånet til banken).

10. De kommende handlinger:

Efter Folketokkens opfattelse bør det sidstnævnte punkt være det væsentligste, der drøftes under de kommende forhandlinger mellem regeringen og landsstyret. I stedet for de udmølgende og økonomisk skadelige betingelser, der er sat under hver forhandling, bør man komme frem til en endelig løsning, der er værdig for to folk, der har været i rignsfællesskab i gennem lang tid.

Denne løsning vil føre til, at landskassens gæld (og dermed den færøske udenlandsgæld) på det nærmeste vil forsvinde. I stedet får landskassen et tilgodehavende på ca. 9 mia. kr. Forrentningen af dette tilgodehavende vil fremover næsten have samme værdi som det hidtidige bloktilskud.

Alle de andre forslag bør løses af de færøske politikere. Bliver man enig om punkt 9, hviler hele ansvaret på færinger selv, uden at Danmark nogen yderligere forbindelse.

Dette brev bliver afleveret som vores bidrag til orientering af Dem om, hvilken løsningsmodel, Folketokken mener kan genoprette det færøske samfund.

Brevet bliver også offentligt gjort.

Med venlig hilsen

Lagtingsmænd:

Anfinn Kallsberg, gruppeformand
John Petersen
Kjartan I. Joensen
Jørgen Niclasen
Bjarni Djurholm
Óli Breckmann

HØLIR
TIL ØLL ENDAMÁL

Vit kunnu bjóða til leigu nýmótans hølir, ið kunnu nýtast til øll endamáli.

Stórir nútímans køkur, ið er góðkendur av Heilsufrøðiligu Starvsstovuni.

Borðreiðing til 200 fólk við nýggjari servícu.

Hugnalig hølir í hugnaligum umhvørvi.

Veitslur, brúðleyp, bíngo, fundir, møtir, skeið, kappingar, jólaborðhald...

Inngongd og wc til tey brekaðu.

Kappingarførir prísir.

Ring longu í dag og fá meira at vita á Tlf. 15531 ella 17920 (spyr eftir Hans Petur Joensen)

Havnar Róðrarfelag
Álaker - FR-100 Tórshavn - Tlf. 14782